

CZORTKOWERS.

TEKA LWOWSKA.

Sygn. 229/41.

Oryginał str. 1-4., format: 150
x 210 mm., atrament., j. polski.
k. 1- 5 ksero., A4., j. polski.

ZESPOŁ

T E S K A - L W O W S K A .

TAŚMA FILMOWA

NR. N- 0617.

ZMIKROFILMOWANO

DNIA :

12. 04. 1995 r.

**JAŚTRZĘBSKI
WOJCIECH**

ARCHIWUM ŻIH

SYGNATURA :

229/ 41.

dr. Salomon Czortkower.

**Rabunek mienia żydowskiego, rekwiwycja
mieszkań.**

DATY SKRAJNE:

1941 r.

UKŁAD:

Tematyczny.

UWAGI :

Oryginał. str. 1-4 rkp., format: 150 x

210 mm., atrament., j. polski.

k. 1- 5 ksero., A4., j. polski.

14/IV. o 9^h Guinecior i Denieuville (jecha. v cyrilu) - pivošo s 1
v Perari Hau'smane pod nr 8, zapadni b uvereniu p. Timotio,
p. Kuning pifani ujsta bokstavu, ulicu, bjež pivoša Timotio.
Obrazuju uo pitanie silny folivak. Na oviodeku bokstavu.
u jes ulicu ka odprivediti, uo uje nje ufezri - jels zapota
za zoldanu, telecevojne, uo upravnju se id - mijsta d
Milenkovic. Pocjek i evantuz ob p. Quali pi o myse
zaujedivani p. Glejselio, ujedno se sprede mjenjuje
upravnici. Henli nastupi ob krajem folija, zaujedivani
pov Timotio, restali alle punzions), obvezatly uzmistu.
Na oviodeku 2 v. mirelne (jeden vajdu povest u pivoš
u se i berzenelle uj je pupili v spremi obujos valut i po
ugledi ~~zustavni~~ ^{istavni} vložiteli ^{zustavni} mirelne ^{mirelne} p. mirelne pi
ob maza, aponujom ^{zustavni} (cijeli gorden) skupotni pivoš
Z ujemu vložiteli, parrot ugle tucu (rebole) izdaje
zdušna doleša groize odprivedi. Po p. vnuči ueriji
izalost pod mirelne 500st, sdr. vajse ob mirelne.

Na pivošome uvege u svuq obvezatly uj mi
jes so velike obra, oviodek 11, u uje 500st zahra
~~zahra~~ ^{zahra} zahra - placa uo xpolome delat, ujte
pued uživati balsam obupotne uerji mijes u
ujtla uj odvli i rebars - 500st.

Henli nastupi ob zaujedivani p. Glejselio, bjež uje
ostudeni v uje zapale reizjingu - o cy oviodek pivoš
fatu. Obecni mirozni pod grozby reizjera jednep i uje
mireli balsam i Tarran reizjera do pivoš. Zaujedivani pivo
~~zaujedivani~~ ^{zaujedivani} / p. mirelne jen Tarran pivošodni - reizj
(kolin ob uje). Zaujedivani u jaduge i mirelne
brysant, u dugijs 250st i gerek, lea p. pivoš - cresin
z uročnu i ualiznu glasovatu jeku p. ostudenia id zapotu
i flanskanu.

Na p. foliju zapadno vajdu i zahranjuju mirelne

Zgromadzenie, w którym do końca godziny, kiedy miał do 2-3 dni wcześniejszej
~~opracowane~~ opiniomów co do dnia na który miały być ułożone wykłady.
Reformatorzy zdecydowali o dacie 1 kwietnia, kiedy miał być wykłady.
Spisane były, oparta na opiniach wykładowców zatrudnionych
miesiąc przed wykładami i wykłady miały być odczytywane.
Operatorem wykładów (przedsiębiorstwo "Odrodzenie" przejęte przez
zakłady i jednostki gospodarki narodowej do końca maja 1949) był dyrektor
dworca kolejowego w Warszawie M. G. Wieliczka, który nie miał
dotychczas żadnego doświadczenia w dziedzinie organizacji wykładów,
ale po pięć dniach dołączył do niego Józef Klemens, organizator
i revolucionarzysta do motorowych i głosowych wykładów, znanego z imieniem
"Galerii Sztuki i Nauki Ostatniej (Tygodniówka). Motorowy
w obronie swojego życia, nie widząc innego wyjścia, zmienił
imię i nazwisko, zmienił galeryjkę na tygodniówkę. Odwiedził
zatem kolejnego dnia swoje miejsce pracy Tylle, gdzie Tylle, z
wyraźnym zainteresowaniem, zapytał go, co ma na myśli, aby mu
rozwiązać problem.

12/IV. Następnie opiniom o zmianie daty wykładek aktu podał minister
nauki i szkolnictwa wyższego dnia 20 kwietnia o 3^h rano (do końca kwietnia),
polak. + rumun. i angielski (jako Trajan) od Bernmana,
który oznaczał datę 20 kwietnia. Przedstawili wszyscy, prowadzący
zapisy i organizatorzy. Na prośby przedstawionego, by mu
zadedykować jedna lekcja i jedna polskiego zastanowili się rozmówcy
komunikując, że To zbyt małe i nie ma im się takich
gdyż i takich wykładów wykonać."

do Grubbova (Bnr.) zawiadomiono o godz. 5^h zatwierdzenie spisu
meczy (Mazury, Śląsk, Małopolska, Lubelskie i L.p.), przygotowanego
zgodnie z zasadą "Odrodzenia" z Krakowem, przedstawionego
Wojciechowi Tragim i J. przekazańskiego Sabie.

Pozdziej zaznaczono, że przy jednej z tych datach wykłady
miały być wykonywane - zatrudnionymi nauczycielami operującymi

informé prosly o przedstawieniu mocy, o tym mowa; ale 2
nie dwiejsz iu dniu przerw obijania pi obciemni.
Przy ut. i. Army n.p. obijali pi jasna flaga z uciemniem
iżl. flaga dniu sprawiali i znakom stawiały aby uległy
u Karlsruhe. Bo feni polubić warstwy i zawsze unosiły
zabraty, roztarzysze przerw jasne ściany. W takich wypadkach
lejepisz wyroki pi o ile daną klika nie ma i uciemniem
na ciebie przerw zrobienie mocy ulegając zaprzecza pi
o progranicznych, o moim danym przedmiot, obiekt reflektyz
wszystkie mocy moje do jasnej dyspozycji. Niech adler ubolewa
redukując nad brakiem syren' parki, Tauriemi,
Befifflwördego to przedmioły jen inni zdolni sprawiąc.
W takich wypadkach zdarrzą pi, iż rekrutująca, i naprawiająca
mocz zabięte wybrane przerw feni ewentualne Tylk
przedmiot, a po roztarzysze i odprawieniu gestem
Zu Paul lub Zu Abram lub Zu Rebels i siedzieć bie.
U gubiącego się domu o wiele dalej, wszelki i bladni do pokoju,
(sem rekrutująca skazująca domu) ~~baldachim~~^{tabernakulum} (bez
zróbla) zaprzecza pi obciemniem i jest zły, na
rozwodzenia domu, i Tylk, a iane zoj jas Tylk,
zignat pi zaraz Tylk, i-y dialog, przerw iżem
uiciemni i i jest zły, To ~~złość~~^{złość} iu rekrutującej mocy:
Ale proszę obciemni, wiściadlo, by roczny uroczysko jas
potem - jas preciuszej przerw lot 40 i i To pi uciemni
iż uciemni jas bo leniwieć ~~był~~<sup>zobowiązany a zapominać i i jest
zły, feta morska odpowiedź "Se" jest niet
schulig nur blin Pape, less bu? ein Jude bist.
Rozśledzianu zoj odnoś pi iżem iż rozmowa i rekrutującej
mocy, so o postrzelenie iu mocy, i i byle uciemniem</sup>

inteligenciją - dažkai padarėsi rožiniai, ie jėst
crusiciem dabar, be kur dolrai atsanta sij
z omen iš p. Na tuo vyras pats užpriedė, rabi
To es miškinį i' espravde jėst crusiciem dabar,
ten u Tęg. Aukšt. /CST 25/ i'muri vyras valn.
Na muzieju, esant kai pats tėv oltos u popradniuk n.p.
u Germanu, būsimu, pana cios materialius i' muzieju
unilengi carinieji cios: Lietuvos "Tj. lieja.

Po ralbavimis arčiau reikiuoję, lyt' šešias prieigas
pi' u profesiom, plojte savo Tautų spūg. salusij baps,
~~u papročių~~ užit pripač: už ostach ralbavimy
u dujų vynuose ralbavimy užit ^{sakini} papiestis, rodyti - užel.
13/ln. Spėjome irodėti ~~už~~ ^{už} lieja. Pan. M. priedalyje
u živiu žydiu 13-leti - puer uost kelgavski,
daun, pusepusieli, i' gau na' rodomali: i' u muzieju
olėj reikė i' egle, duobisdu op' radoj, ie muzieju
lieja sposobuone jėst elegi vyravimie Triumfų
kai alle kūngal vienais (fdr. Ressen adēnde, jėst.
idri o žyje Tento u liej.)

Wjedunes priedalyje jėst jaduij: lyt' priedalyje
pastarieji pi' ^{reunep} Triumfų u liejijo uot ydrys (lot. akto)
leisure užbiga: u muzieju ^{theater} už leipojus ferga
u būm. Muzes esilbys pats i' muzieju
u liejavište (ca 20 ludi), lyt' pusi, dravutę
peremos k' minę Triumfų reprezentaciją i' z
u muzieju.

Czortkower

11.XII. g i pół

3 Niemców z Devisenstelle /jeden w cywili/ zjawia się w pasażu Kausmanna pod nr.8, zapukali do mieszkania p.Zimetów, po dłuższym pukaniu wyszła lokatorka, ukrainka, była skuząca, Zimetów, otrzymując na powitanie silny policzek. Na oświadczenie lokatorki, że jest Ukrainką, odpowiedzieli, że to nic nie szkodzi, jako zapłata za sklekanie, lekceważenie, nie wpuszczając ich z miejsca do mieszkania. Poczym z awanturą dopytywał się o miejsce zamieszkania p.Gleiselów, oprawda mieszkających naprzeciwko.

Weszli następnie do drugiego pokoju zamieszanego przez Zimetów, zastali tylko panią głonę / obywatelkę rumuńską. Na oświadczenie 2 w mundurze /jeden w ogóle pozostał w przedpokoju/ że są z De-Visenstelle i że przyszli w sprawie obcych walut i po wylegitymowaniu i stwierdzeniu, że jest obywatelką rumuńską, zmuszono ją rozebrać się do naga, a poszczególne części garderoby skrupulatnie przeszukiwano. Z niczym odchodząc powrócił nagle trzeci, w cywili żądając wydania dolarów grożąc odpowiednio.

Po pewnej rewizji znalazły pod materacem 500 zł. chowając do kieszeni. Na poczynioną uwagę, że nie jest to waluta obca, oświadczył jej, że owe 500 zł. zabiera chwilowo tytułem zakładu... pokrycia na rzekome dolary, ukryte przed wkładami i aż do czasu wykrycia tychże.

Dalsza skrupulatna rewizja niczego nie wykryła i odeszli z zabranymi 500 zł.

Weszli następnie do mieszkania p.Glejzela będąc nieco ostudzeni

w swym zapale rewizyjnym ,o czym świadczy poniższy fakt.

Obecni mężczyźni pod groźbą rewolweru jednego z nich musieli stać twarzami zwroćeni do ściany.Powtarza się i tu znana już taktyka przeprowadzenia rewizji /kobiety do naga/.

Znaleziono u jednego z mieszkańców brylant,u drugiego złoty ze-
garek,lecz po pewnym czasie zwrócono znalezione kosztowności -
jako rys ostudzenia ich zapachu w konfiskowaniu.

Za pół godziny zajechało wojskowe auto i zakomunikowano mieszkań-
com Żydom,że mają do kilku godzin,być może do dwóch dni najdalej
opróżnić cały dom na potrzeby dla władz wojskowych.

Rozpoczyna się gehenna walka o kąt i dach nad głową.Sprawa bytu opar-
oparta na sprzedaży względnie zamianie resztek mienia na artyku-
ły spożywcze - żywnościowe odchodzi na dalszy plan.

Opowiadał pewien motorowy - pośrednia wiadomość- o swojej przygodzie
dzie w godzinach wieczornych wsiadł do wozu Nr.9 w okolicy dwor-
ca pewien oficer niemiecki w stanie nietrzeźwym.Skoro się dowie-
działo,że wóz jedzie w innym kierunku nie na Łyczaków,przystąpił
z rewolwerem w ręku do motorowego żądając zmiany kierunku z "Ga-
brielówka" w kierunku Oststrasse /Łyczaków/.Motorowy w obawie
o swoje życie nie widząc innego wyjścia zmienił kierunek miast
miast Gabrielówka na Łyczaków.Odwożąc zatem owego oficera na Ły-
czaków,szkoda tylko,że wspomniany motorowy nie mógł odstawić owe-
go oficera wozem miastowym - wprost do mieszkania.

12.XII.

Akcja oczyszczania z mienia żyd.mieszkańców ul Zadwórzanskiej.

Na uwagę zasługuje dom 20.Gdzieś o 3 wstępili /2 lotników,Polak
tłumacz i 3 Żydów jako tragarze/do Bermana.Akcja oczyszczająca

trwała do 4.30. Zabrali wszystko prócz zapasów żywnościowych. Na prośbę poszkodowanego, by mu choćby jeden koc i jedną poduszkę zastawili, oświadczenie domownikom, że to zbędne i na nic im się nie przyda, gdyż i tak wszyscy zginą.

Do Gruberów /Nr 8/ zawitałai godz. 5.30. zabierając sporo rzeczy /kapy, dywan, chodnik, lustro itp./ przyczym znikł zegarek Omega z konsoli, prawdopodobnie któryś z tragarzy żyd. przywłaszczył go sobie. Podkreślić należy, że przy jakiejkolwiek akcji rabunkowej nie wolno domowniku - właścicielowi rzeczy - stawać opór w formie prośby o pozostawienie rzeczy, czy to uchowaj Boże! nie otwierać im drzwi w czasie dobijania się do mieszkań.

Przy ul. Św. Anny np. dobijali się przez 15 minut do mieszkania żyda, poczynie drzwi wyważyl i znaleźli starszą osobę ukrytą w kuchni. Do krwi pobili ową staruszkę i z zemsty wszystko zabrali zostawiając prawie gołe ściany. W takich wypadkach najlepiej wychodzi się, jeśli dany delikwent z uśmiechem na ustach prosi o zabranie rzeczy, względnie zapytuje się czy przypadkiem może na dany obiekt reflektują wszystkie rzeczy stoją do jego dyspozycji.

Nierzadko ubolewa rekwirujący nad brakiem dywanu perskiego, tapetunu. W takich wypadkach zdarzało się, że rekwirujący z uprzejmą miną zabierał wybrane przez siebie niektóre tylko przedmioty, a pozostałe z odpowiednim gestem: "Du Paul, lub du Abram, lub du Rebeka schenke dir."

U Gruberów natomiast weszli z kuchni do pokoju /sam rekwirujący skręcił kontakt/ podczas ściągania rzeczy /kapy z łóżka/ zapytał się domownika czy jest Żydem. Na oświadczenie domownika, że ta

4
tak a żoną jest Polką, wywiązał się charakterystyczny dialog
"ponieważ razem mieszkają i jest Żydem, to dlatego musi im sa-
brać rzeczy." Na prośbę domownika, właściciela, by raczył uwz-
ględnić jego położenie jako pracującego przez lat 40 i że to
są resztki po rekwiizycji bolszewickiej, będąc wysiedlonym ze
swojego mieszkania i czy on winien temu, że jest Żydem, padła
szortka odpowiedź: "Du bist nicht schuldig nur Dein Papa,
dass Du ein Jude bist."

Po szkodowaniu zaś również wdała się w rozmowę z rekwirowającym,
prosząc go o pozostawienie im rzeczy i że będąc człowiekiem
inteligentnym dleczego podkreśla różnicę, że jest człowiekiem
dobrym, bo mu dobro wykazia się z oczu itp.

Na to wszystko pada odpowiedź: robi co mu każą i naprawdę jest
człowiekiem dobrym, lecz w tej chwili jest złym i musi wszystko
zabrać. Na szczęście, naskutek obfitego obłoru u poprzednich
np. u Bermana, domownicy prócz ciosu materialnego i moralnego
uniknęli codziennego ciosu fizycznego tj. bicia.

Po zrabowaniu rzeczy rekwirowujący byłaskaw pożegnać się z po-
szkodowaną, podając swoją teutonińską rabusia kapę, i na ostatek
zadowolony ze swojej czynności rabunkowej wyjął sobie papieros
zapalając - wyszli.

13.XII.

Sprawdzone wiadomości o wypadkach zaginięcia dzieci.

Pani M. przechodząc ze swym 13 - letnim synkiem przez most
kleparowski, samą przepuścili, synka zaś zatrzymali i w mgnieniu
oko zniknął jej nagle.

Ludziska opowiadają, że znikanie dzieci spowodowane jest akcją

- 41 -

wymożenia transfuzji krwi dla rannych Niemców./Gdzie Rassenschande jeśli idzie o życie Teutonczyków.

W godzinach poobiednich przechodząc ulicą Jadwigi byłem świadkiem pastwienia się pewnego milicjanta ukraińskiego nad Żydówką /lat ok.50/, która wybiegła z mieszkania bez opaski na ulicę kupując gazetę w bramie.

Mimo usilnych próśb i niektórych z zbiegowiska, by ją puścić, chamską przemocą z miną tryumfatora zaprowadził ją do komisariatu.